Wiara katolicka opiera się na prawdach objawionych przez Boga, przekazywanych i nauczanych przez Kościół na przestrzeni wieków. Prawdy te obejmują to, kim jest Bóg, Najświętszą Trójcę, stworzenie, Jezusa Chrystusa, Najświętszą Maryję Pannę, łaskę, Kościół, Sakramenty oraz prawdy ostateczne dotyczące Nieba, Czyśćca i piekła.

Poniżej przedstawiamy listę **255 twierdzeń wiary katolickiej**, pogrupowanych tematycznie, aby ułatwić ich lekturę, studiowanie i rozważanie.

I. Bóg: istnienie, natura i przymioty

1. **Bóg, nasz Stwórca i Pan, może być z pewnością poznany przez naturalne światło rozumu na podstawie rzeczy stworzonych.**
2. **Istnienie Boga jest nie tylko przedmiotem naturalnego poznania rozumowego, lecz także przedmiotem wiary nadprzyrodzonej.**
3. **Natura Boga jest dla ludzi niepojęta.**
4. **Błogosławieni w Niebie posiadają bezpośrednie, intuicyjne poznanie Boskiej Istoty.**
5. **Bezpośrednie widzenie Boga przewyższa naturalną zdolność poznawczą ludzkiej duszy i dlatego jest nadprzyrodzone.**
6. **Dusza, aby oglądać Boga bezpośrednio, potrzebuje światła chwały.**
7. **Boska Istota jest również niepojęta dla błogosławionych w Niebie.**
8. **Przymioty Boże są rzeczywiście tożsame ze sobą nawzajem oraz z Boską Istotą.**
9. **Bóg jest absolutnie doskonały.**
10. **Bóg jest nieskończenie doskonały we wszelkiej doskonałości.**
11. **Bóg jest absolutnie prosty.**
12. **Jeden jest Bóg.**
13. **Jedyny Bóg jest, w sensie ontologicznym, prawdziwym Bogiem.**
14. **Bóg posiada nieskończoną zdolność poznania.**
15. **Bóg jest absolutną Prawdą.**
16. **Bóg jest absolutnie wierny.**
17. **Bóg jest absolutnym Dobrem ontologicznym w Sobie i w odniesieniu do innych.**
18. **Bóg jest absolutnym Dobrem moralnym, czyli Świętością.**
19. **Bóg jest absolutną Dobrocią.**
20. **Bóg jest absolutnie niezmienny.**
21. **Bóg jest wieczny.**
22. **Bóg jest nieskończony lub absolutnie niezmierzony.**

23. **Bóg jest obecny wszędzie w całej stworzonej przestrzeni.**
24. **Poznanie Boga jest nieskończone.**
25. **Bóg zna wszystkie rzeczy czysto możliwe poprzez poznanie prostej inteligencji (*scientia simplicis intelligentiae*).**
26. **Bóg zna wszystkie rzeczywiste rzeczy przeszłe, teraźniejsze i przyszłe (*scientia visionis*).**
27. **Poprzez poznanie widzenia (*scientia visionis*) Bóg również przewiduje z nieomylną pewnością wolne czyny stworzeń rozumnych.**
28. **Wola Boża jest nieskończona.**
29. **Bóg z konieczności miłuje samego Siebie, natomiast stworzenia poza Nim miłuje i chce ich istnienia w sposób wolny.**
30. **Bóg jest wszechmogący.**
31. **Bóg jest Panem nieba i ziemi.**
32. **Bóg jest nieskończenie sprawiedliwy.**
33. **Bóg jest nieskończenie miłosierny.**

II. Najświętsza Trójca i stworzenie

34. **W Bogu są trzy Osoby: Ojciec, Syn i Duch Święty. Każda z trzech Osób posiada tę samą i jedną Boską Istotę.**
35. **W Bogu istnieją dwa wewnętrzne pochodzenia Boskie.**
36. **Osoby Boskie, a nie natura Boska, są podmiotem wewnętrznych pochodzeń Boskich, zarówno w sensie czynnym, jak i biernym.**
37. **Druga Osoba Boska pochodzi od Pierwszej Osoby Boskiej przez zrodzenie i dlatego pozostaje względem Niej w relacji Syna do Ojca.**
38. **Duch Święty pochodzi od Ojca i Syna jako od jednego Zasady, poprzez jedno tchnienie.**
39. **Duch Święty nie pochodzi przez zrodzenie, lecz przez tchnienie.**
40. **Relacje w Bogu są rzeczywiście tożsame z naturą Boską.**
41. **Trzy Osoby Boskie są jedna w drugiej.**
42. **Wszystkie działania Boga *ad extra* są wspólne trzem Osobom.**
43. **Wszystko, co istnieje poza Bogiem, zostało przez Boga stworzone z nicości w całej swojej substancji.**
44. **Bóg został pobudzony przez swoją Dobroć do stworzenia świata.**
45. **Świat został stworzony dla uwielbienia Boga.**
46. **Trzy Osoby Boskie są jednym i wspólnym Źródłem stworzenia.**
47. **Bóg stworzył świat wolny od wszelkiego zewnętrznego przymusu i wszelkiej wewnętrznej konieczności.**

48. **Bóg stworzył świat dobrym.**
49. **Świat miał początek w czasie.**
50. **Bóg sam jeden stworzył świat.**
51. **Bóg zachowuje wszystkie stworzone rzeczy w istnieniu.**
52. **Bóg poprzez swoją Opatrzność chroni i prowadzi wszystko, co stworzył.**

III. Człowiek, grzech pierworodny i aniołowie

53. **Pierwszy człowiek został stworzony przez Boga.**
54. **Człowiek składa się z dwóch istotnych części: materialnego ciała i duchowej duszy.**
55. **Dusza rozumna jest sama przez się istotną formą ciała.**
56. **Każdy człowiek posiada indywidualną duszę.**
57. **Bóg obdarzył człowieka nadprzyrodzonym przeznaczeniem.**
58. **Nasi pierwsi rodzice przed upadkiem byli obdarzeni łaską uświęcającą.**
59. **Byli również obdarzeni *donum immortalitatis*, czyli darem nieśmiertelności cielesnej.**
60. **Nasi pierwsi rodzice w raju ciężko zgrzeszyli przez przekroczenie Bożego przykazania, którym zostali poddani próbie.**
61. **Przez grzech nasi pierwsi rodzice utracili łaskę uświęcającą i ściągnęli na siebie gniew oraz oburzenie Boga.**
62. **Nasi pierwsi rodzice zostali poddani śmierci i panowaniu diabła.**
63. **Grzech Adama jest przekazywany jego potomstwu nie przez naśladowanie, lecz przez pochodzenie.**
64. **Grzech pierworodny jest przekazywany poprzez naturalne zrodzenie.**
65. **W stanie grzechu pierworodnego człowiek jest pozbawiony łaski uświęcającej i wszystkiego, co się z nią wiąże, a także nadprzyrodzonych darów integralności.**
66. **Dusze, które opuszczają to życie w stanie grzechu pierworodnego, są wykluczone z oglądania Boga w wizji uszczęśliwiającej.**
67. **Na początku czasów Bóg stworzył z nicości substancje duchowe — aniołów.**
68. **Natura aniołów jest duchowa.**
69. **Drugorzędnym zadaniem dobrych aniołów jest ochrona ludzi i troska o ich zbawienie.**
70. **Diabeł posiada pewną władzę nad ludzkością z powodu grzechu Adama.**

IV. Jezus Chrystus: Wcielenie i Osoba Boska

71. **Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem i prawdziwym Synem Bożym.**
72. **Chrystus przyjął prawdziwe ciało, a nie ciało pozorne.**
73. **Chrystus przyjął nie tylko ciało, lecz także duszę rozumną.**
74. **Chrystus został prawdziwie poczęty i narodził się z córki Adama, Dziewicy Maryi.**
75. **Boska i ludzka natura są w Chrystusie zjednoczone hipostatycznie, to znaczy zjednoczone ze sobą w jednej Osobie.**
76. **Wcielony Chrystus jest jeden, to znaczy jest jedną Osobą. Jest jednocześnie Bogiem i człowiekiem.**
77. **Bóg-Logos jest zjednoczony z ciałem poprzez wewnętrzne, fizyczne lub substancjalne zjednoczenie. Chrystus nie jest jedynie nosicielem Boga, lecz jest prawdziwie Bogiem.**
78. **Ludzkie i Boskie działania przypisywane Chrystusowi w Piśmie Świętym i u Ojców Kościoła nie mogą być dzielone pomiędzy dwie osoby lub hipostazy, Człowieka-Chrystusa i Boga-Logosu, lecz muszą być przypisywane jednemu Chrystusowi, Logosowi, który stał się ciałem. To Boski Logos cierpiał w ciele, został ukrzyżowany, umarł i zmartwychwstał.**
79. **Najświętsza Dziewica jest Matką Boga, ponieważ prawdziwie zrodziła Boga-Logosa, który stał się ciałem.**
80. **W Unii Hipostatycznej każda z dwóch natur Chrystusa pozostaje w pełni zachowana, bez przemiany i bez zmieszania z drugą.**
81. **Każda z dwóch natur Chrystusa posiada własną wolę naturalną i własny naturalny sposób działania.**
82. **Unia Hipostatyczna ludzkiej natury Chrystusa z Boskim Logosem dokonała się w tej samej chwili poczęcia.**
83. **Unia Hipostatyczna nigdy nie ustanie.**
84. **Unia Hipostatyczna została dokonana przez wspólne działanie Trzech Osób Boskich.**
85. **Tylko Druga Osoba Boska stała się człowiekiem.**
86. **Jezus Chrystus, oprócz tego, że jest Bogiem, jest także jako człowiek naturalnym Synem Bożym.**
87. **Bogu-Człowiekowi Jezusowi Chrystusowi należy oddawać jeden jedyny rodzaj kultu: absolutny kult *latria*, należny wyłącznie Bogu.**
88. **Boskie i ludzkie właściwości oraz działania Chrystusa należy przypisywać jednemu Wcielonemu Słowu.**
89. **Chrystus był wolny od wszelkiego grzechu, zarówno od grzechu**

pierworodnego, jak i od każdego grzechu osobistego.

90. **Ludzka natura Chrystusa była cierpiętliwa, to znaczy zdolna do doświadczania wrażeń i cierpienia.**

V. Odkupienie, Męka, Śmierć, Zmartwychwstanie i Wniebowstąpienie

91. **Syn Boży stał się człowiekiem, aby odkupić ludzi.**
92. **Człowiek upadły nie może odkupić samego siebie.**
93. **Jezus Chrystus, Bóg i człowiek, jest Najwyższym Kapłanem.**
94. **Chrystus ofiarował samego Siebie na Krzyżu jako prawdziwą i właściwą Ofiarę.**
95. **Chrystus poprzez swoją Ofiarę na Krzyżu odkupił nas i pojednał z Bogiem.**
96. **Chrystus nie umarł tylko za przeznaczonych do zbawienia.**
97. **Ekspiacja Chrystusa nie rozciąga się na upadłych aniołów.**
98. **Chrystus poprzez swoją Mękę i Śmierć wysłużył sobie nagrodę od Boga.**
99. **Po swojej śmierci dusza Chrystusa, oddzielona od ciała, zstąpiła do otchłani.**
100. **Trzeciego dnia po swojej śmierci Chrystus chwalebnie zmartwychwstał.**
101. **Chrystus wstąpił do Nieba z ciałem i duszą i zasiadł po prawicy Ojca.**

VI. Najświętsza Maryja Panna

102. **Maryja jest prawdziwie Matką Boga.**
103. **Maryja została poczęta bez zmazy grzechu pierworodnego.**
104. **Maryja poczęła za sprawą Ducha Świętego, bez współudziału mężczyzny.**
105. **Maryja wydała na świat swojego Syna bez jakiegokolwiek uszczerbku dla swojej dziewiczej integralności.**
106. **Również po narodzeniu Jezusa Maryja pozostała Dziewicą.**
107. **Maryja była Dziewicą przed, w czasie i po narodzeniu Jezusa Chrystusa.**
108. **Maryja została wzięta do Nieba z ciałem i duszą.**

VII. Łaska, wolna wola i usprawiedliwienie

109. **Istnieje nadprzyrodzone działanie Boga we władzach duszy, które poprzedza wolny akt woli.**
110. **Istnieje nadprzyrodzony wpływ Boga na władze duszy, który w czasie pokrywa się z wolnym aktem ludzkiej woli.**
111. **Do każdego czynu zbawiennego absolutnie konieczna jest wewnętrzna**

nadprzyrodzona łaska Boża (*gratia elevans*).

112. **Wewnętrzna łaska nadprzyrodzona jest absolutnie konieczna dla początku wiary i zbawienia.**
113. **Bez szczególnej pomocy Boga człowiek usprawiedliwiony nie może wytrwać aż do końca w usprawiedliwieniu.**
114. **Człowiek usprawiedliwiony nie może przez całe swoje życie uniknąć wszystkich grzechów, nawet powszednich, bez szczególnego przywileju łaski Bożej.**
115. **Nawet w stanie upadłej natury człowiek może poznać poprzez swoją naturalną władzę intelektualną prawdy religijne i moralne.**
116. **Do dokonania czynu moralnie dobrego nie jest wymagana łaska uświęcająca.**
117. **W stanie upadłej natury jest moralnie niemożliwe, aby człowiek bez nadprzyrodzonego Objawienia łatwo poznał, z absolutną pewnością i bez domieszki błędu, wszystkie prawdy religijne i moralne porządku naturalnego.**
118. **Łaska nie może być wysłużona przez dzieła naturalne ani *de condigno*, ani *de congruo*.**
119. **Bóg udziela wszystkim sprawiedliwym wystarczającej łaski (*gratia proxima vel remota sufficiens*) koniecznej do zachowania Bożych przykazań.**
120. **Bóg poprzez swój odwieczny dekret woli przeznaczył określonych ludzi do wiecznej szczęśliwości.**
121. **Bóg poprzez odwieczny dekret swojej woli przeznacza określonych ludzi, ze względu na przewidziane ich grzechy, do wiecznego odrzucenia.**
122. **Ludzka wola pozostaje wolna pod wpływem łaski skutecznej, która nie jest nieodparta.**
123. **Istnieje łaska, która jest prawdziwie i rzeczywiście wystarczająca, a jednak pozostaje nieskuteczna (*gratia vere et mere sufficiens*).**
124. **Grzesznik może i powinien przygotować się, z pomocą łaski aktualnej, do przyjęcia łaski, przez którą zostaje usprawiedliwiony.**
125. **Usprawiedliwienie osoby dorosłej nie jest możliwe bez wiary.**
126. **Oprócz wiary muszą być obecne również inne akty dyspozycji.**
127. **Łaska uświęcająca uświęca duszę.**
128. **Łaska uświęcająca czyni człowieka sprawiedliwego przyjacielem Boga.**
129. **Łaska uświęcająca czyni człowieka sprawiedliwego dzieckiem Bożym i daje mu prawo do dziedzictwa Nieba.**
130. **Trzy cnoty Boskie, czyli teologalne — Wiara, Nadzieja i Miłość — są wlewane wraz z łaską uświęcającą.**
131. **Bez szczególnego Objawienia Bożego nikt nie może wiedzieć z pewnością wiary, czy znajduje się w stanie łaski.**

132. **Stopień łaski usprawiedliwiającej nie jest jednakowy u wszystkich sprawiedliwych.**
133. **Łaska może wzrastać poprzez dobre uczynki.**
134. **Łaska, przez którą zostajemy usprawiedliwieni, może zostać utracona i zostaje utracona przez każdy grzech ciężki [śmiertelny, poważny].**
135. **Poprzez swoje dobre uczynki człowiek usprawiedliwiony rzeczywiście zdobywa dla siebie prawo do nadprzyrodzonej nagrody od Boga.**
136. **Poprzez każdy dobry uczynek człowiek usprawiedliwiony rzeczywiście wysługuje sobie wzrost łaski uświęcającej, życie wieczne — jeśli umrze w stanie łaski — oraz wzrost chwały niebieskiej.**

VIII. Kościół: założenie, ustrój i władza

137. **Kościół został założony przez Jezusa Chrystusa, Boga-Człowieka.**
138. **Nasz Odkupiciel zachowuje mocą Bożą założoną przez siebie społeczność, Kościół.**
139. **Chrystus jest Boskim Odkupicielem swojego Ciała, Kościoła.**
140. **Chrystus założył Kościół, aby przez wszystkie czasy kontynuował Jego dzieło odkupienia wszystkich ludzi.**
141. **Chrystus nadał swojemu Kościołowi ustrój hierarchiczny.**
142. **Władza udzielona Apostołom przeszła na biskupów.**
143. **Chrystus ustanowił Apostoła Piotra pierwszym spośród wszystkich Apostołów i widzialną głową całego Kościoła, udzielając mu bezpośrednio i osobiście prymatu jurysdykcji.**
144. **Zgodnie z nakazem Chrystusa Piotr powinien mieć następców w swoim prymacie nad całym Kościołem i po wszystkie czasy.**
145. **Następcami Piotra w Prymacie są biskupi Rzymu.**
146. **Papież posiada pełną i najwyższą władzę jurysdykcyjną nad całym Kościołem, nie tylko w sprawach wiary i moralności, lecz także w dyscyplinie Kościoła i w jego zarządzaniu.**
147. **Papież jest nieomylny, gdy przemawia *ex cathedra*.**
148. **Z prawa Bożego biskupi posiadają zwyczajną władzę rządzenia nad swoimi diecezjami.**
149. **Chrystus jest Głową Kościoła.**
150. **W ostatecznym rozstrzyganiu doktryn dotyczących wiary i moralności Kościół jest nieomylny.**
151. **Pierwszorzędnym przedmiotem nieomylności są prawdy formalnie objawione doktryny chrześcijańskiej dotyczące wiary i moralności.**

152. **Całe kolegium biskupów jest nieomylne, gdy zgromadzone na soborze powszechnym lub rozproszone po świecie przedstawia naukę dotyczącą wiary lub moralności jako coś, co powinno być wyznawane przez wszystkich wiernych.**

IX. Znaki Kościoła i obcowanie świętych

153. **Kościół założony przez Chrystusa jest jeden i jedyny.**
154. **Kościół założony przez Chrystusa jest święty.**
155. **Kościół założony przez Chrystusa jest katolicki.**
156. **Kościół założony przez Chrystusa jest apostolski.**
157. **Przynależność do Kościoła jest konieczna dla wszystkich ludzi do zbawienia.**
158. **Dozwolone i pożyteczne jest oddawanie czci świętym w Niebie oraz wzywanie ich wstawiennictwa.**
159. **Dozwolone i pożyteczne jest oddawanie czci relikwiom świętych.**
160. **Dozwolone i pożyteczne jest oddawanie czci wizerunkom świętych.**
161. **Żyjący wierni mogą pomagać duszom w Czyśćcu poprzez swoje modlitwy i inne akty wstawiennictwa.**

X. Sakramenty w ogólności

162. **Sakramenty Nowego Przymierza zawierają łaskę, którą oznaczają, i udzielają jej tym, którzy nie stawiają jej przeszkody.**
163. **Sakramenty działają *ex opere operato* (po prostu przez sam fakt ich sprawowania).**
164. **Wszystkie Sakramenty Nowego Przymierza udzielają łaski uświęcającej tym, którzy je przyjmują.**
165. **Trzy Sakramenty — Chrzest, Bierzmowanie i Święcenia — wyciskają charakter, czyli niezatarte znamię duchowe, i dlatego nie mogą być powtarzane.**
166. **Charakter sakramentalny jest duchowym znamieniem wyciśniętym w duszy.**
167. **Charakter sakramentalny pozostaje przynajmniej do śmierci tego, kto go otrzymał.**
168. **Wszystkie Sakramenty Nowego Przymierza zostały ustanowione przez Jezusa Chrystusa.**
169. **Istnieje siedem Sakramentów Nowego Prawa.**
170. **Sakramenty Nowego Przymierza są konieczne do zbawienia ludzkości.**

XI. Udzielanie Sakramentów i Chrzest

171. **Do ważnego udzielania Sakramentów konieczne jest, aby szafarz prawidłowo wykonał znak sakramentalny.**
172. **Szafarz musi mieć ponadto przynajmniej intencję czynienia tego, co czyni Kościół.**
173. **W przypadku dorosłych przyjmujących Sakramenty wymagana jest moralnie godna dyspozycja, aby przyjąć je godnie i owocnie.**
174. **Chrzest jest prawdziwym Sakramentem ustanowionym przez Jezusa Chrystusa.**
175. **Materią dalszą Sakramentu Chrztu jest prawdziwa i naturalna woda.**
176. **Chrzest udziela łaski usprawiedliwienia.**
177. **Chrzest powoduje odpuszczenie wszystkich kar za grzech, zarówno wiecznych, jak i doczesnych.**
178. **Nawet jeśli zostanie przyjęty niegodnie, ważny Chrzest wyciska w duszy przyjmującego niezatarte znamię duchowe, charakter chrzcielny, i dlatego Sakrament nie może być powtarzany.**
179. **Chrzest wodą (*Baptismus fluminis*) jest od czasu ogłoszenia Ewangelii konieczny do zbawienia dla wszystkich ludzi, bez wyjątku.**
180. **Chrzest może być ważnie udzielony przez każdą osobę.**
181. **Chrzest może przyjąć każda osoba znajdująca się w stanie ziemskiego pielgrzymowania, która nie została jeszcze ochrzczona.**
182. **Chrzest małych dzieci jest ważny i godziwy.**

XII. Bierzmowanie

183. **Bierzmowanie jest prawdziwym Sakramentem w ścisłym znaczeniu tego słowa.**
184. **Bierzmowanie wyciska w duszy niezatarte znamię duchowe i dlatego nie może być powtarzane.**
185. **Zwyczajnym szafarzem Bierzmowania jest wyłącznie biskup.**

XIII. Najświętsza Eucharystia

186. **Ciało i Krew Jezusa Chrystusa są w Eucharystii prawdziwie, rzeczywiście i substancjalnie obecne.**
187. **Chrystus staje się obecny w Sakramencie Ołtarza poprzez przemianę całej**

substancji chleba w Jego Ciało i całej substancji wina w Jego Krew.

188. **Przypadłości chleba i wina pozostają po zmianie substancji.**
189. **Ciało i Krew Chrystusa wraz z Jego Duszą i Bóstwem, a zatem cały Chrystus, są prawdziwie obecne w Eucharystii.**
190. **Cały Chrystus jest obecny pod każdą z dwóch postaci.**
191. **Gdy którakolwiek z konsekrowanych postaci zostaje podzielona, cały Chrystus jest obecny w każdej części postaci.**
192. **Po dokonaniu konsekracji Ciało i Krew pozostają trwale obecne w Eucharystii.**
193. **Chrystusowi obecnemu w Eucharystii należy oddawać kult adoracji (*latria*).**
194. **Eucharystia jest prawdziwym Sakramentem ustanowionym przez Chrystusa.**
195. **Materią potrzebną do sprawowania Eucharystii są chleb i wino.**
196. **Dla dzieci, które nie osiągnęły jeszcze wieku rozumu, przyjęcie Eucharystii nie jest konieczne do zbawienia.**
197. **Komunia pod obiema postaciami nie jest konieczna dla żadnego poszczególnego członka wiernych ani ze względu na przykazanie Boże, ani jako środek zbawienia.**
198. **Władza konsekracji przysługuje wyłącznie ważnie wyświęconemu kapłanowi.**
199. **Sakrament Eucharystii może być ważnie przyjęty przez każdą osobę ochrzczoną znajdującą się w stanie ziemskiego pielgrzymowania, w tym przez małe dzieci.**
200. **Do godnego przyjęcia Eucharystii konieczny jest stan łaski oraz odpowiednie i pobożne usposobienie.**

XIV. Najświętsza Ofiara Mszy Świętej

201. **Msza Święta jest prawdziwą i właściwą Ofiarą.**
202. **W Ofierze Mszy Świętej uobecnia się Ofiara Chrystusa na Krzyżu, sprawowana jest Jej pamiątka i stosowana jest Jej zbawcza moc.**
203. **W Ofierze Mszy Świętej i w Ofierze Krzyża Ofiara oraz Kapłan, który ją składa, są identyczni; różnią się jedynie natura i sposób ofiarowania.**
204. **Ofiara Mszy Świętej nie jest jedynie ofiarą chwały i dziękczynienia, lecz także ofiarą przebłagalną i błagalną.**

XV. Sakrament Pokuty i Spowiedź

205. **Kościół otrzymał od Chrystusa władzę odpuszczania grzechów popełnionych po Chrzcie.**
206. **Przez Rozgrzeszenie Kościoła grzechy są rzeczywiście i natychmiast**

odpuszczane.

207. **Władza Kościoła odpuszczania grzechów rozciąga się na wszystkie grzechy bez wyjątku.**
208. **Wykonywanie przez Kościół władzy odpuszczania grzechów jest aktem sądowniczym.**
209. **Odpuszczenie grzechów dokonujące się w Trybunale Pokuty jest prawdziwym i właściwym Sakramentem, różnym od Sakramentu Chrztu.**
210. **Usprawiedliwienie pozasakramentalne dokonuje się jedynie przez żal doskonały, gdy jest on połączony z pragnieniem Sakramentu (*votum sacramenti*).**
211. **Żal wynikający z motywu bojaźni jest aktem moralnie dobrym i nadprzyrodzonym.**
212. **Sakramentalna spowiedź z grzechów jest nakazana przez Boga i konieczna do zbawienia.**
213. **Z ustanowienia Bożego wszystkie grzechy ciężkie (śmiertelne, poważne), według ich rodzaju i liczby, a także okoliczności zmieniające ich naturę, podlegają obowiązkowi wyznania na spowiedzi.**
214. **Wyznanie grzechów powszednich nie jest konieczne, lecz jest dozwolone i pożyteczne.**
215. **Nie zawsze wszystkie kary doczesne należne za grzech są przez Boga odpuszczane wraz z winą grzechu i karą wieczną.**
216. **Kapłan ma prawo i obowiązek, zgodnie z naturą grzechów i możliwościami penitenta, nakładać zbawienne i odpowiednie uczynki zadośćuczynienia.**
217. **Pozasakramentalne dzieła pokutne, takie jak dobrowolne praktyki pokutne i cierpliwe znoszenie prób zesłanych przez Boga, posiadają wartość zadośćuczynienia.**
218. **Formą Sakramentu Pokuty są słowa Rozgrzeszenia.**
219. **Rozgrzeszenie, w połączeniu z aktami penitenta, powoduje odpuszczenie grzechów.**
220. **Głównym skutkiem Sakramentu Pokuty jest pojednanie grzesznika z Bogiem.**
221. **Sakrament Pokuty jest konieczny do zbawienia dla tych, którzy po Chrzcie popadli w grzech ciężki.**
222. **Jedynymi posiadaczami władzy Rozgrzeszenia w Kościele są biskupi i kapłani.**
223. **Rozgrzeszenie udzielone przez diakonów, duchownych niższych stopni i osoby świeckie nie jest Rozgrzeszeniem Sakramentalnym.**
224. **Sakrament Pokuty może przyjąć każdy ochrzczony, który po Chrzcie popełnił grzech ciężki lub powszedni.**
225. **Kościół posiada władzę udzielania odpustów.**

226. **Korzystanie z odpustów jest pożyteczne i korzystne dla wiernych.**

XVI. Namaszczenie Chorych

227. **Namaszczenie Chorych jest prawdziwym i właściwym Sakramentem ustanowionym przez Chrystusa.**
228. **Materią dalszą Namaszczenia Chorych jest olej.**
229. **Formę stanowi modlitwa kapłana za chorego, towarzysząca namaszczeniu.**
230. **Namaszczenie Chorych udziela choremu łaski uświęcającej, aby go umocnić i wzmocnić.**
231. **Namaszczenie Chorych powoduje odpuszczenie pozostających jeszcze grzechów ciężkich oraz grzechów powszednich.**
232. **Namaszczenie Chorych czasami powoduje przywrócenie zdrowia cielesnego, jeśli jest to korzystne dla dobra duchowego.**
233. **Tylko biskupi i kapłani mogą ważnie udzielać Namaszczenia Chorych.**
234. **Namaszczenie Chorych może być przyjęte jedynie przez wiernych ciężko chorych.**

XVII. Sakrament Święceń

235. **Święcenia są prawdziwym i właściwym Sakramentem ustanowionym przez Chrystusa.**
236. **Konsekracja kapłanów jest Sakramentem.**
237. **Biskupi są wyżsi od kapłanów.**
238. **Sakrament Święceń udziela przyjmującemu łaski uświęcającej.**
239. **Sakrament Święceń wyciska w przyjmującym charakter.**
240. **Sakrament Święceń udziela przyjmującemu trwałej władzy duchowej.**
241. **Zwyczajnym szafarzem wszystkich stopni Święceń, zarówno sakramentalnych, jak i niesakramentalnych, jest jedynie ważnie konsekrowany biskup.**

XVIII. Sakrament Małżeństwa

242. **Małżeństwo jest prawdziwym i właściwym Sakramentem ustanowionym przez Boga.**
243. **Z sakramentalnej umowy małżeńskiej powstaje Węzeł Małżeński, który zobowiązuje oboje małżonków do nierozerwalnej i trwającej całe życie wspólnoty życia.**
244. **Sakrament Małżeństwa udziela małżonkom Łaski Uświęcającej.**

XIX. Rzeczy ostateczne: śmierć, sąd, Niebo, piekło i Czyściec

245. **W obecnym porządku zbawienia śmierć jest karą za grzech.**
246. **Wszyscy ludzie podlegający grzechowi pierworodnemu podlegają prawu śmierci.**
247. **Dusze sprawiedliwych, które w chwili śmierci są wolne od wszelkiej winy grzechu i od wszelkiej kary za grzech, wchodzą do Nieba.**
248. **Szczęśliwość Nieba trwa przez całą wieczność.**
249. **Stopień doskonałości widzenia uszczęśliwiającego udzielonego sprawiedliwym jest proporcjonalny do zasług każdego z nich.**
250. **Dusze tych, którzy umierają w stanie osobistego grzechu ciężkiego, wchodzą do piekła.**
251. **Kara piekła trwa przez całą wieczność.**
252. **Dusze sprawiedliwych, które w chwili śmierci są obciążone grzechami powszednimi lub karami doczesnymi należnymi za grzechy, wchodzą do Czyśćca.**
253. **Na końcu świata Chrystus przyjdzie ponownie w chwale, aby dokonać sądu.**
254. **Wszyscy zmarli zmartwychwstaną w dniu ostatecznym ze swoimi ciałami.**
255. **Chrystus podczas swojego powtórnego przyjścia osądzi wszystkich ludzi.**

Zakończenie

Wiara katolicka nie jest zbiorem zmieniających się opinii ani jedynie ludzkich tradycji. Opiera się na prawdach objawionych przez Boga i powierzonych Kościołowi, aby były przez niego wiernie zachowywane, nauczane i przekazywane przez wszystkie wieki.

Z tego powodu studiowanie doktryny katolickiej nie jest jedynie ćwiczeniem intelektualnym. Jest zaproszeniem do głębszego poznania Boga, zrozumienia prawd wiary, dostosowania naszego życia do tych prawd oraz pozostawania mocno przywiązanym do odwiecznego nauczania Kościoła katolickiego.

Jak napomina nas święty Piotr:

> *„Bądźcie zawsze gotowi do obrony wobec każdego, kto domaga się od was uzasadnienia tej nadziei, która w was jest.”*

(1 P 3,15)